

בעזה"ש"ת

ספר

פרי טהרה

על

הלכות נדה וטהרה

לבאר בלשון צח וברור את פסקי ההלכות הנוגעים למעשה

מאת

הרה"ג ר' יעקב אפרים הכהן פארכהיימער שליט"א
דומ"ץ בעיה"ת לייקוואוד

נלקט נסדר ונערך בעזה"ת

עם שערי ציון מפורטים לבאר היטב מקור כל פסק ופסק

ע"י

יצחק צבי הכהן

בלאאמ"ד

הרב ראובן גדליה הכהן רובעלאוו שליט"א

שנת תשס"ז לפ"ק

הוצאה עשירית טבת תשע"ט לפ"ק

עם הוספות ותיקונים

כל הזכויות שמורות

הערות והארות יתקבלו בברכה

ע"פ הכתובת:

Y. RUBELow

11 Kletsk Hill Road

LAKEWOOD, NJ 08701

732.901.5079

וְגַם הִיאָהּ בְּסִדְּ הַחַיִּיךְ (מִנְהַר קֶצֶה) הַטּוֹמֵה מֵאוֹסֶה וְהַלְהִיר אֶלְהֵבָה
 וְיִכְלֹל לֹא אֶדָם מִגְּזֵלָה וּמִצְדָּכָה בְּלִדְהָ, וְגַם הִרְמֵן בְּדִלָּה אֶדְרוֹמוֹ
 (יִחִיט) אֶלְהֵבָה בְּשֵׁם כִּי אֵלֶּךְ תִּלְהִיר עִם בִּחְלֻבָהּ וְהִיא קִיָּה לְעִמְרִי, הִרִי
 לְהִיבֵה בִּדְחָה עַל הָאֵדָם לְעֹלֹת לְמִדְּרֹגֹת יוֹדֵר קִבְּלוֹת וְהִינֵן הִזְכִּיר גִּלְזָה
 (סִי קִדְּשֵׁה דָּה) מִקְּדֹשִׁים דָּה כִּי דְּרִי הַזֶּה בְּרִיכָה הָאֵל לְחֹרֶךְ מִקְּדֹשִׁים
 כֹּחַ לְעִדְוָה לְחִיר לְעִדְוָה כִּי קִיָּה דְּהִינֵן לְעִינֵיג לְחִסֵּד כֹּחַ מֵה לְעִדְוָה בְּאוֹמֵה
 כִּי לְהִיר לְעִמְרִי בְּלִי אֵדָם דְּרִי לֹא אֶמְלֵתָה, וְגַם בְּרִיכָה לְחֹרֶךְ בִּינְרֵיג בְּלִדְוָה
 (מִלְּהַד בְּשֵׁם לְעִמְרִי הַנּוֹסִקִים לְעִי).
 וְאוֹמֵה נִדָּה עִדָּה מִלְּהִיר מִמְּלֹחַ דְּהִיגָה הַפְּלִיגָה הַנּוֹסִקִים בְּעִינֵן אֶמְלֵתָה, עִינֵן
 רִמְלֵן לְעֵלֶם וְיִכָּה (וְיִכָּה) וְיִכָּה אֶדְרִי מִנְּהַר (יִחִיט), וְגַם הִנְחָה בְּדִלָּה עַל
 מִסְכָּה (תִּקְדֵּן לְעִי) בְּשֵׁם סִדְּ הַמִּקְדְּשִׁים (לְעִינֵיג הִיכָּה) דְּהִיגָה נִדָּה בְּבִינֵן
 דְּהִינֵן אֶסְדֵּר לִי אֶמְסִק לְחֹרֶךְ וְיִכָּה (לְעִינֵיג) בְּרִיכָה הַנּוֹסִקִים סִדְּ בְּלִדְוָה (אֶמְ)
 סִי בְּלִי אֵדָם אֶדָם (כִּי מִלְּהִיר וְיִכָּה) כִּי אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם
 מִלְּהִיר אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם
 הַנּוֹסִקִים וְהִנְחָה בְּדִלָּה עַל הַנּוֹסִקִים אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם
 רִמְלֵן אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם
 הִדְּרִי לְחֹרֶךְ, וְיִכָּה, חִדְּרִי סִדְּ בְּרִיכָה עַל הַנּוֹסִקִים נִדָּה עַל כִּי בְּשֵׁם
 לְעִינֵיג כִּי אֶמְלֵתָה, וְיִכָּה מִסְכָּה עַל הַנּוֹסִקִים הַנּוֹסִקִים וְיִכָּה
 אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם
 לְעֵלֶם וְיִכָּה, וְיִכָּה מִסְכָּה עַל הַנּוֹסִקִים אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם
 וְיִכָּה לְעִינֵיג הִדְּרִי אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם
 וְיִכָּה אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם
 עַל כִּי בְּשֵׁם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם
 וְיִכָּה אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם אֵדָם

כ" טפתי בהן ישמחו דעת ומורה יבקשו מפי'הו (מלפני ב') יהי צעירה

המחבר בלשון רצון וזה גמלה נאמר לשון ביקוש, ויש לבאר על הגמלה צדק
 נש' נבחרתה אשכנזיה ליהוה גמלה נאמר דהוה דרים בלשנה בלשנה
 עליה לא כך כתוב צדקה בלש' ושלמה אם צדקה ברמז איברים שלמה
 ואם לאו שנה שלמה, וזה מצינו גמלה ה' ה' ל' ל' שנה שנה בלש
 למען ל' ל' גמלה וכן מצינו גמלה ל' ל' קמי כח פוחק
 כי הצי דמקרים ב' וגורף ח' גמלה כי חסם הם למחשבות מל' מיקרי
 למחשבות מל' למחשבות ב' וכן ד' ח' וצ' בלשנה ה' ח' נאמר
 מקרי ח' ח' דמקרים, וזה נראה שדעו כמצינו ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ח'
 ח'
 ח'

בשריו נמאליה למעט יקדי הרבה ר' יחקר צבי הכהן רובעלזא אלזא
מבחינתו מבחינת עין להורג בודעה בישראל ואז אחיה לעזר סכר
יקר ותשוב שיצורו אל הכהן המורה דכה ליקראוהו הגר יחקר בארבעה ימים
שליש על הכנה נפת ואוסף מקלה האחות והערוה בטמן ובקישור
סכר מקרי הכהן סכר הלה נסכר למדוק הספצנים ולמוראג ולמוראג למצנע
למין ולמוראג יהיה למקד דברי הפנים הנל בבי מניסאן יוס'פו דיה
והנה יסופו מצינוהם להגיד גוסה ולשקפה

אשר יהיה מלכותו
ביום אחר

Rabbi Shmuel Fuerst

6100 North Drake Avenue
Chicago, Illinois 60659
(773) 539-4241
Fax (773) 539-1208

בס"ד

הרב שמואל פירסט

דיין וסו"ץ אגודת ישראל
שיקאגא, אילינוי

ב' חשוון ה'תשס"ז

אברהם חגני ברוך מוהלר רבי יצחק צבי הכהן רוקחאון שליט"א
הנה לך למא שמחה דכאמרי שמואל צומח אהו ציבא לאור ספר פריטהרה'
אוצר לאוס של פסקי ידיו הגאון רבי יצחק אפרים הכהן פארכהיימער שליט"א
דיין ומנצח דזינג' אוקאואוק, זש הערוב וטארוט ציוניש ודיאוריש הנקרא
ימקור הפירוש אשר יגדלו מפי כהם שנים וליקט דקראאג גקולג יגדלו
פוסקים אהכאונג העלון מי יצא פסקי הגאון הנ"ל.

יהי רצון שספר זה יקרא דדי מדרשא ושגבב אהמשך איש
זאולה של גורה העל שוה ומנוחה הנפש וליון דזומק הלכה ואמרו
שמעאל אליה דהכא, אהמיל דספרים אמרים וסייג, אהמיל גורה
א/האקירה.

המוגל אברהם חגני חגני

חמיץ אהמיל חגני

שמעאל פירסט

פנחס פרידמאן
ראש הכוללים דחסידי בעלזא
בעל מחבר פרי הדר על הפמ"ג
ירושלים תובב"א

יום ב' י' שבט פה ירושלים עיה"ק ת"ו תשס"ז לפ"ק

הן בא לפני האברך היקר והמהולל כהן שדעתו יפה הרה"ג מוה"ר יצחק צבי הכהן
ובעלאו שליט"א, היושב על התורה ועל ההוראה בעיר התורה לייקוואד יצ"ו, ובידו
ספר "פרי טהרה" פסקי הלכה הנוגעים למעשה בהלכות נדה, אשר שמעם מאת הגאון
הגדול רבי יעקב אפרים הכהן פארכהיימער שליט"א דיין ומו"ץ בעיר התורה
לייקוואד, בשיעורים שמסר לרבים תמידין כסדרם בימי השובבי"ם.

ונתקיים אצל הרב המחבר מליצתם (חולין מט.) "כהנא מסייע כהני", באשר ככהן
היושב בבית ה' עמל ויגע לסדר בסדר נכון, פסקי ההלכות הנוגעים למעשה מאת
הכהן הגדול העומד לשרת בבית ה', והוסיף לן מדיליה כהנה וכהנה מקורות הערות
וביאורים אשר קראם בשם "מקור הפרי", והדברים ניכרים לכל לומד תורה העמל
הרב שהשקיע בעיון ובבקיאות גדולה, לברר ללבן ולהרחיב מקור וטעמי ההלכה
בתוספת מרובה.

והנה בידועי ומכירי קאמינא, אשר הרב הנזכר עמל בעמלה של תורה ביגיעה גדולה
להבין בירורי הלכה על בוריו, וחפץ ה' בידו הצליח לאסוקי שמעתתא אליבא
דהלכתא, כמו שהעידו חכמינו ז"ל (מגילה ו') "יגעתי ומצאתי תאמין". זאת ועוד,
שניחן מן השמים בכשרון רב, לברר ללבן ולסדר בירורי הלכות בסדר נכון דבר דיבור
על אופניו טעמיו ונימוקיו.

על כן היעזר בזה לכהן כבודי היחיד, יהי רצון לפני
חשוב זה יתן דאיהיה חקק דקות מדרגא, ומה
ה' בורא ופליא לעלות מעלה על קומתו הטהרה
וההולאה, לאסוקי למעתתא אלוהא דהלכתא, ולחזק
עוצ סקנים בבוראיו חקק על אור פשו להגיד
מרה ולהאדירה.

הכבוד וחתימת לבי על התורה ולומדיה
פנחס פרידמאן

הקדמה

במה אקדם ה' אכף לאלוקי מרום על כל החסד אשר גמלני, ואשר שם חלקי מיושבי בית המדרש, ובחמלת ה' עלי עזרני וזיכני להיות נטפל לעושי מצוה, להגיש לפני הצמאים לדבר ה' זו הלכה, ספר 'פרי טהרה'. והוא קובץ של פסקי דינים והלכתא גבירתא שיצאו מפיו של מו"ר הגאון רבי יעקב אפרים הכהן פארכהיימער שליט"א מגדולי הפוסקים ועמודי ההוראה דמתא פה עירינו עיה"ת לייקוואוד יצ"ו.

ספר זה נערך מתוך השיעורים שנאמרו ע"י מו"ר שליט"א משך כמה שנים בימי שובבי"ם בפני עם ועדה ציבור של בני תורה. וכבר לפני כמה שנים הוצאתי לאור את פסקי מו"ר שליט"א בהלכות הנ"ל במתכונת של הלכות פסוקות, ותהלה לה' נתחבבו על ציבור הלומדים, אך נוכחתי כי הספר ההוא עדיין היה כספר החתום ללא ציון שום מקורות. על כן אמרתי לנפשי אלכה נא השדה לרעות בגנים וללקוט בשושנים, לדלות מספרי רבותינו הראשונים והאחרונים ולעשות אזנים לתורה, וציצים ופרחים להלכותיה כדרכה של תורה, להביא מקור לכל הלכה והלכה מדברי הש"ס ורבותינו הראשונים וגדולי האחרונים. ואזרתי כגיבור חלציי והרבה יגיעות יגעתי וחיפשתי בנרות בכל ספרי הפוסקים. ובעזרתו ית' ראיתי פרי מכל עמלי, כי רבו כמו רבו ההערות והחידושים בפסקי מו"ר שליט"א להגדיל תורה ולהאדירה.

וכגון דא צריך לאודועי, שמו"ר שליט"א הואיל לתת עיניו על הדברים אשר אנכי נותן לפניכם היום בדקדוק עצום מרישא עד גמירא ממש, הן על גוף פסקי ההלכות, והן על ההערות והציונים, והעיר והאיר עליהם הערות רבות וגם הוסיף הרבה דברים, כדי שיהיו הדברים ראויים לעלות על שולחן מלכים, מאן מלכי רבנן.

ומזמור לתודה אני מודה, להכיר בטובתו של מו"ר שליט"א שבלב ונפש חפצה הכניסני תחת צל קורתו להעמידני בקרן אורה בכל עת ועונה, והתחממתי לאורו במשך כמה שנים, וכל זאת למרות טרדותיו המרובות במילי דמתא. על כן אברכהו בברכת כהן הדיוט שיזכה עוד רבות בשנים להנחותנו על אדני היושר וההלכה כיד ה' הטובה עליו. והנותן ליעף כח, יתן לו כח ועוז לנהל את עדתנו ביד רמה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, ומרן די בשמיא יהא בסעדו כל זמן ועדן.

תוכן הענינים

סימן קפג טומאה על ידי ראייה הרגשה ובדיקה . . . . . **עמוד א**
במה אשה נעשית נדה - הרגשה - בדיקת עד

סימן קפד פרישה בזמן הוסת . . . . . **עמוד ד**
פרישה ביום הוסת - עונת יום ולילה בוסתות - עונת אור וזרוע - אשה שמשנית
וסתה - שמשו בעונת הוסת - בדיקות ביום הוסת - שכחה לבדוק בעונת הוסת -
הוספת בדיקות שאין מחוייבים בהם - ליל טבילה שחל בעונת הוסת - מעוברת -
מינקת - יוצא לדרך - בירור טהרת האשה

סימן קפה אשה האומרת שהיא טמאה . . . . . **עמוד מז**
אם צריכה לומר בפירוש טבלתי - אמרה טמאה אני - אמתלא - דם באמצע תשמיש

סימן קפו בדיקה לפני ואחרי תשמיש . . . . . **עמוד יח**

סימן קפז דם מחמת מכה או בדיקת רופא . . . . . **עמוד יט**
פתיחה - דם מכה - רופא

סימן קפח מראות הדמים . . . . . **עמוד כב**
מראות דמים - עד הבדיקה

סימן קפט דיני הוסתות . . . . . **עמוד כד**
פתיחה לדיני הוסתות - וסתות התלויות בימים - וסת החודש - המשך ראייה - וסת
הפלגה - הפלגה קטנה אחר הפלגה גדולה - וסת השבוע - וסת הדילוג - קביעות
וסת ממעיין סתום - עונה בינונית - חזרת וסת למקומו - הגיע הוסת ולא ראתה בו
- מונים מתחילת הראייה - כשדרכה לראות כתמים קודם ראייתה - וסת האונס -
וסת הגוף - מעוברת - מינקת

לוח הוסתות . . . . . **עמוד מג**

סימן קצ דיני כתמים . . . . . **עמוד מו**
הרגישה ולא ראתה - כתמים - גודל הכתם - המקום שהכתם מונח עליו - כגד צבוע
- תלייה בכתמים - דם שוודאי מגופה - עד ובגד הבדוקים - וסת על ידי כתמים -
וסת על ידי בדיקה

סימן קצא דם הנמצא בבית הכסא . . . . . **עמוד נח**

סימן קצב דין כלה לפני הגישואין . . . . . **עמוד נו**
דם חימוד - כלה שאינה טהורה

סימן קצג דם בתולים . . . . . **עמוד נט**

תוכן הענינים

סימן קצד דיני יולדת ומפלת . . . . . עמוד סא
טומאת יולדת - דם טוהר - דיני מפלת - נאמנות הרופא - קבורת נפל - טומאת הנפל - פתיחת הרחם ובדיקת רופא

סימן קצה דיני הרחקות . . . . . עמוד סו
לפרוש בימי טומאתה - שחוק וקלות ראש - נגיעה - הושטה וזריקה - להגביה חפץ ביחד - נר הבדלה - היכר בשעת אכילה - כשאחרים אוכלים עמהם - קערה אחת - שיורי מאכל - השתמשות במטתה - ספסל המתנדנד - שמיעת קול זמרתה - הסתכלות - הנחת מאכל או משקה לפניו - לשלוח לה כוס - הצעת המטה - רחיצה - כשהבעל או אשתו חולה

סימן קצו דיני הפסק טהרה ושבעה נקיים . . . . . עמוד עט
פתיחה - המתנת חמשה ימים - הפסק טהרה - רחיצה קודם בדיקה - זמן בדיקת הפסק טהרה - מוך דחוק - לצאת בשבת במוך - ראיית יום אחד - לבישת לבנים - הבדיקות בשבעה נקיים - היסח הדעת - שבעה נקיים מעת לעת - עד הבדיקה - כשיש לה מכה - רצופין - שלשה ימים ראשונים - ביקור אצל רופא

סימן קצז זמן הטבילה ומבילה בערב שבת ויום טוב . . . . . עמוד צד
טבילה כשרה - טבילה בזמנה - דחיית הפסק טהרה - טבילה בחמין - טבילה בליל שבת שלא בזמנו - זמן הטבילה

סימן קצח דיני חציצה . . . . . עמוד צח
כללי דין חציצה - מקפידה - חציצה שנכנס בה מים - חציצה בשערות - חציצה בעין - דם יבש שעל גבי פצע - תחבושות ותפירות - קוץ ומוגלא - דיו - תמרוקים - נקיון ונטילת הצפרנים - שכחה ליטול צפרניה בערב שבת - נטילת צפרנים בחול המועד ובתשעת הימים - קציצת שערה - יבלות וקילופי עור - קשקשים שכראש - תכשיטים - בית הסתרים ובין השיניים - החוטם והאוזן - אכילת בשר ביום הטבילה - התעסקות בבצק ושעווה ביום הטבילה - סתימה בשן - כתרים ושיניים תותכות - כינים

סימן קצט החפיפה וההכנה לטבילה . . . . . עמוד קד
דיני חפיפה - זמן החפיפה - עיון הגוף - טבילה במוצאי שבת ויום טוב - טבילה בליל שבת ויום טוב - טבילה בליל יום טוב שחל במוצאי שבת - טבילה בלא חפיפה ועיון - התעסקות בחציצות קודם הטבילה - עמידת הגוף בשעת הטבילה - השגחת אשה בשעת הטבילה - צניעות בליל הטבילה - חציצה שנמצאה לאחר הטבילה

סימן ר דיני הטבילה וברכתה . . . . . עמוד קכו
ברכת הטבילה וזמנה - יציאה מהטבילה - רחיצה אחר הטבילה

ביאורים . . . . . עמוד קכט

מפתחות . . . . . עמוד קעא

סימן קפג - טומאה על ידי ראייה הרגשה ובדיקה

במה אשה נעשית נדה

א. אשה שיצא דם ממקורה [מקורה - הוא הרחם שבו נוצר הולד], טמאה ונאסרת לבעלה^א.

ב. אשה נטמאת בראיית דם, בין שבא הדם מעצמה כפי טבע האשה, ובין שעשתה מעשה שגרם לדם שיבא, כגון שקפצה וראתה דם^ב.

הרגשה

ג. מן התורה אין אשה נטמאת אלא אם כן הרגישה בעת יציאת הדם^ג. אך אם לא הרגישה - טמאה מדרבנן בלבד^ד. וכל דיני נדה שיבוארו להלן נוהגים בין כשהאשה טמאה מדאורייתא ובין כשהיא טמאה מדרבנן בלבד.

ד. ישנם שלושה סוגי הרגשות: א. פתיחת פי המקורה [הרגשה זו אינה מצויה^ה]. ב. נודעזע גופה [הרגשה זו ג"כ אינה מצויה^ה]. ג. הרגשת זיבת דבר לח^ז.

מקור הפרי

א. שו"ע (ס"ב). ב. שו"ע (שס. ונט"ו סק"ב).
ג. שו"ע (סימן ק"ז ס"ב). לפי שנאמר (ויקרא טו יט) "בבשרה", ודרשין עד שתרגיש בבשרה, כן איתא בנדה (ט:). ד. ודינו יבואר להלן בסימן ק"צ.
ה. שו"ע (סימן קס"ט ס"ב, וסימן ק"ז ס"ב).
ו. כמבואר בשו"ת עטרת צבי (סימן י"ז אות ד'), שו"ת תשורת ש"י (ס"א סימן מ"ו, וס"ג סימן קל"ט סוד"ס וגס), ושו"ת רב פעלים (י"ד ח"ג סימן ט"ו ד"ס ונעמן). וכ"כ בארחות רבינו (ס"ד עמ' מד) בשם החזו"א זצ"ל. ועיין בשו"ת בגדי כהונה (ספי"ה ד"ה נמלא לט"ו, נא"ד וגס מקמי אלל נשים), ובשו"ת שב יעקב (סימן מ' ד"ס ולפ"ד, עמ' סג טור א').
ז. רמב"ם (אסורי מצה ס"ה ס"ו). ועיין בפרדס רמונים (סימן קס"ט מקשה וכן סקל"ס ד"ס והט"ו) שהעלה שאם יש לה וסת הגוף (פי' נסמן קס"ט ס"ט) יש

לדון שגם הוא נחשב כהרגשה גמורה, והיא הרגשת זיעזוע גופה שהזכיר הרמב"ם, עיי"ש. וכ"כ הפרדס רמונים בפתיחה (סוף פסמי נדה) בדעת הרמב"ם. וע"ע סדרי טהרה (סימן ק"ז סק"ב ד"ה אמנס), הגהות ר' ברוך פרענקל על החוות דעת (סימן קס"ט סק"ב) ובשו"ת מהר"ם שיק (רי"ט סימן קע"ו). ועיין בערוך השלחן (סימן קס"ג ס"ט) שהביא פירוש זה בשם 'וראיתי מי שמפרש' ודחה אותה. ועי' קרית ספר סופ"ג מטמאי משכב ומושב שכתב ח"ל, ואפילו תרגיש פיהוק ועיטוש אינה טמאה מדאורייתא עד שתרגיש בבשרה. ועיין בכינת אדם (אות ו') שהאריך קצת בגדר הרגשה, עיי"ש. ועיין עוד בפרדס רמונים (פסמי נדה מקדס ס'). יז. עיין בשו"ת בית שלמה (י"ד ח"ג סימן ט"ו) שכתב בא"ד ח"ל, ועוד נראה

ה. נחלקו הפוסקים מה נחשב הרגשת זיבת דבר לח: יש אומרים שהיא דווקא כשהרגישה זיבת דבר לח ממקורה. ויש מחמירים שבכל מקום שתרגיש זיבת דבר לח בבית החיצון, הרי זה נחשב כהרגשה, וטמאה מדאורייתא. ולהלכה מחמירים שכל דם שתרגיש האשה ביציאתו - טמאה. אמנם זהו דווקא כשהרגישה שיצא דם מהגוף, אבל אם הרגישה שנעשה לח בין רגליה - אין זה נחשב כהרגשה, אלא יש לו דין "כתם". ויבואר דינו להלן בסימן ק"צ.

ו. אשה שהרגישה וראתה דם, טמאה בין שראתה דם בשפע ובין שראתה דם מועט בלבד. ואפילו לא מצאה רק טיפת דם כחרדל או פחות מכך - טמאה. אמנם זהו דווקא כשעל כל פנים הדם נראה לעין, אך אם אפשר לראותו רק ע"י מיקראסקאפ [ודבר זה שכיח בבדיקת רופא] - אינה טמאה. וכמו בשאר דיני התורה [כגון באיסור שרצים], שאין אוסרים דבר שאינו נראה בעין, משום שהתורה אסרה רק דבר שיכולים לראותו בעין.

מקור הפרי

ט. שו"ת נודע ביהודה (מהדורא קמא סימן נ"ב ד"ה ומעמק). י. שו"ת אגרות משה (י"ד ס"ד סימן י"א אות ו'). וטעמו, משום דאף שהחזו"ת דעת והנודע ביהודה דנו האם צריכה שתרגיש מן המקור, מ"מ אנו גריעי טובא מינייהו, שהרי לא ידוע לנשים שלנו כשזב הדם מגופה אם הוא רק מפרוזדור או מן המקור, וכ"ש שאינן יודעות אם הוא מהמקור או מן העליה, ולכן כל דם שתרגיש האשה ביציאתו טמאה, עיי"ש. יא. שו"ת דברי חיים (י"ד ס"ז סימן ס"ז ד"ה גם מה שמסופק), שו"ת בית שלמה (י"ד ס"ז סימן ט"ז), שו"ת אגרות משה (סס), ושו"ת אבן ישראל (פ"ט סוף ע"ז). יב. ש"ך (פ"ג). ועיין בשו"ת לב שלמה (סימן ג' ד"ה וא"י). יג. שו"ת אגרות משה (י"ד ס"ז סימן קמ"ז ד"ה ומה, ונאסר הסור ס"ז סימן ל"ג ד"ה אל) [והביא כן גם מהגאון ר' שמחה זעליג ריגר זצ"ל אב"ד בריסק]. יד. תפארת ישראל (מס' עטרה וזה פ"ג טעו אות ג'), ערוך השלחן (סימן פ"ד ס"ז), שו"ת דובב מישורים (פ"א סימן א' ד"ה אלס). ועיין בשו"ת דברי יציב (סימן פ"ג) שדן באשה שלקחה סמי רפואה שימנעו וסתה, והרופא אומר שמכל מקום תראה איזה טיפה מעט מועיר הנראה רק ע"י מיקרוסקופ, עיי"ש.

טעם לתלות כנ"ד הרגשת לח שהרגישה כמ"ש כ"ת, דהאשה שימשה עם בעלה באותה לילה, ע"כ הלחות שהרגישה האשה בבשרה תלינן שודאי הוא מן השכבת זרע שפלטתה ולא מספקינן בדם, כמו שפסק בשו"ע סימן ק"צ ס"ב, ע"כ. ועיין מה שכתבנו בחלק הביאורים סימן ק"צ אות ב'. ח. חוות דעת (סימן ק"ז ב"אורח סק"א), שו"ת אמרי אש (סימן ס"ז ד"ה ונאסר), שו"ת דברי חיים (פ"א סימן ל"ז וס"ז סימן ס"ז), שו"ת נודע בשערים (מניח סימן י"ג ד"ה והנה יס), שו"ת מהר"י אסאד (סימן קל"ד ד"ה הנה), ושו"ת הרי"ם (סימן י"א ד"ה והנה נענין). ועיין בשו"ת ברכת יוסף (סימן מ"ג ד"ה והנה נחמיל), ובשו"ת ערוגת הבשם (סימן קל"ט ד"ה ונאסר לרננו החזו"ד) מה שכתבו בזה. ועיין בשו"ת מהר"ם שיק (סימן קע"ט ד"ה וכל) שמצדד לומר דבזיבת דבר לח סמוך לפי המקור גם החתם סופר מודה דהוי הרגשה, עיי"ש. אך יש להעיר ממה שכתב החתם סופר (סימן קמ"ו, הנה נפסמי משונה סימן קפ"ז סק"ה) וז"ל אפילו אם אינה מרגשת פתיחת פי המקור ממש רק זיבת דבר לח "יוצא ממקום המקור וכו'" אף דהרגשה זה אינו רק איסור דרבנן וכו' עיי"ש, וי"ל.

בדיקת עד

ז. אם בדקה את עצמה ומצאה על העד טיפת דם^{טו} - טמאה מדאורייתא, אפילו אם לא הרגישה^{טז}. והטעם, משום שחוששים שבאמת היה לה הרגשה, אלא שמחמת הרגשת העד לא הבחינה בה^{טז}. ודוקא אם עשתה בדיקה בעומק, אבל אם עשתה קינוח בלבד^{טז} ונהקינוח לא היה סמוך להטלת מי רגלים, וכדלהלן באות ח'^{טז} - אין חוששים באופן זה שהרגישה, ויש לו רק דין כתם^{טז}. ויבואר להלן בסימן קצ"צ.

ח. אשה שמצאה דם בקינוח אחר הטלת מי רגלים - אם מיהרה לקנח דינו כבדיקה, וטמאה בכל שהוא^{טז}. נופרטי דין זה יבואר להלן בסימן קצ"א.

מקור הפרי

חת"ס (סופי קמ"ד ד"ה גלג), ודו"ק. ועיין בשו"ת אגרות משה (יו"ד ס"א סימן ז"ה) שדן באשה שנגבה את עצמה באלונטית צבועה ומצאה כתמי דם, וכתב שם וזה לשונו: מ"מ הכא שנגבה עצמה וכו' יש לחוש שמא הרגישה וחשבה שהיא הרגשת הקינוח וכו', ואף "שמסתבר" דבהניגוב לבד לא תטעה בהרגשתה, מ"מ אפשר שנגבה פניה של מטה בחוזק ובעומק קצת שהוא כעין בדיקת עד וכו', ולכן יש לאסור ותתחיל למנות מיום השני, עכ"ד. וצע"ק. ועיין בקונטרס שירי שיריים (סוף ספר נדר וזמן, סימן ב') ודו"ק. יט. שו"ת אגרות משה (יו"ד ס"ד סימן י"ז אות י"ג). ועיין בחזון איש (סימן ז' ד"ה והנה). ועיין בשו"ת קנאת סופרים (השמונה לשי' טהרה סימן ע"ב) באשה שהשתינה מים ותיכף אחר ההשתנה קנחה את עצמה, ודעת השואל דאין לומר דהרגשת עד הוא כיון דלא הכניסה העד לפניו בעומק, וע"ז השיג מהר"ש קלוגר ז"ל דזה טעות, דכיון דהטילה מים תחילה, א"כ יש לומר דהרגשת מי רגלים הוא והוי ספיקא דאורייתא, עיי"ש. ועי' בשערים מצויינים בהלכה (סימן ק"ג אות ז') שכתב ז"ל, ואם אחר הטלת מי רגלים קנחה עצמה בנייר שבבית הכסא ומצאה עליו דם יש לדון בזה, דאם שהתה יותר מכדי שיעור בדיקה - וזהו רק רגעים אחדים - מהטלה עד הקינוח טהורה וכו' וגם ע"פ הרוב יש יותר מכדי בדיקה בין הטלה להקינוח ולכן אין להוציאה מחזקתה כשלא היה זה ביום וסתה. ולכתחילה נכון שלא

שהאריך טובא. טו. הפדין או הבגד שהיא בודקת בו נקרא "עד", משום שהוא מעיד אם האשה טמאה או טהורה, לחם ושמלה (סימן קפ"ז לס' סק"ג). טז. הסכמת הפוסקים. דלא כשו"ת נטע שעשועים (סימן כ"ב), שו"ת תפארת צבי (נ"ב נ"ב ה"ש ז"ל, סימן ל', והנה נלחם ושמלה סימן ק"ג לס' סק"ט), ושו"ת פרי תבואה (סימן ד' ד"ה ואין לעשות). יז. עיין בשו"ת נטע שורק (סימן נ"ב ד"ה ועמה נשאל) שהקשה דאין אפשר שע"י בדיקת העד בחורין וסדקין תרגיש פתיחת פי המקור ותטעה בהרגשת העד, הא הרגשות הללו לאו בחד מקום המה, עיי"ש. ועי' בסדרי טהרה (סימן קפ"ג סק"ב ד"ה חה) שכתב ז"ל, ומ"ש הרמב"ם לפניו בפרוזדור נראה דווקא כשהכניסה העד בעומק הוא די"ל שטעה בהרגשה, משא"כ מן הפרוזדור ולחוץ דליכא למימר דטעה בהרגשה כיון דהרגשה היא בפתיחת המקור וכיון שבדיקת העד היה רחוק מן המקור לא שייך לטעות בזה, עכ"ל. יח. ברתי ופלתי (סק"א ד"ה והנה), סדרי טהרה (סק"ג ד"ה חה), חוות דעת (פדושים סק"ט). דלא כשו"ת בר ליוואי (סימן ל"ב), ושו"ת חשב האפור (ס"ג סימן ע"ה). ועיין בחידושים והגהות חתם סופר על ה' נדה (סימן קפ"ג נד"ה העולם אות ג') שכתב שאם בדקה בעד ולא הכניסה בעומק רק לפניו מפי הרחם כל שהו, אם לא הרגישה כלום אין כאן ספק דאורייתא כלל. אך אם הכניסה אותו קצת יותר בעומק, אע"פ שלא הרגישה כלום הו"ל ספיקא דאורייתא, עיי"ש. ועיין בשו"ת